

उद्दाल (von दल् = द्रु mit उद्) m. N. zweier Pflanzen: 1) *Cordia Myxa* oder *latifolia* AK. 2, 4, 2, 15. — 2) *Paspalum frumentaceum* Rottl., eine Getreideart, H. 1177. Suçr. 2, 43, 13. — Vgl. d. folg. Wort.
उद्दालक 1) m. a) = उद्दाल 1. und 2. ÇABDAR. im ÇKDR. R. 3, 79, 36, 4, 43, 7. 5, 8, 26. 17, 16. 74, 4. Suçr. 1, 33, 1. 73, 5. 79, 20. 196, 20. 4, 1. 5, 2, 1. 12, 2, 2, 13. 14, 6, 2, 1. 9, 2, 15. 2, 4, 33. KĦIND. Up. 3, 11, 4. 5, 11, 2. यस्माद्वान्केदारखाण्डे विदर्पोत्थितस्तस्मादुद्दालक एव नाम्ना भवान्भविष्यति MBh. 1, 695, 4724. fgg. 2, 294. 3, 8264. 10603. — 2) n. eine Art Honig VĀKASP. zu H. 1214 (es ist wohl औद्दालक wie im 1sten Çloka zu lesen).

उद्दालकपुष्पभञ्जिका (उ०-पु०+भञ्ज) f. das Brechen der Uddālaka-Blumen, N. eines Spiels bei den Prāñkas, Sch. zu P. 2, 2, 17. 3, 3, 109. 6, 2, 74. उद्दालकायन patron. von उद्दालक Bṛh. Ār. Up. 4, 6, 2.

उद्दालवत् (die Handschr.: उद्दाल) m. N. pr. eines Gandharva ÇAT. Br. 11, 2, 2, 9. Mañbh. zu VS. 2, 19.

उद्दालिन् m. N. pr. eines Lehrers VĀJU-P. in VP. 281, N. 5. — Vgl. उद्दालक.

उद्दाल (von दम् mit उद्) m.; davon adj. उद्दालवत् und उद्दालिन् gaṇa बलादि zu P. 5, 2, 136. उद्दालिन् von दम् mit उद् gaṇa ग्राह्यादि zu 3, 1, 134.

उद्दित adj. gebunden BHARATA zu AK. 3, 2, 44. — Vgl. दा binden.

उद्दिधीर्षा (von धृ im desid. mit उद्) f. das Verlangen zu entfernen Sch. zu NĀJJA-S. 5, 49.

उद्दिष्ट f. Nebenbegriff zu दिष्ट Weltgegend VS. 6, 19. Āçv. GRHJ. 2, 4.

उद्दीपन (von दीप् im caus. mit उद्) n. das Anfeuern, Aufwiegen, Anregen: खरोद्दीपन des Khara R. 3, 27 und 37 in den Unterschrr. उद्दीपनविभावास्ते रसमुद्दीपयन्ति ये Sāh. D. 61, 16. 32, 7. Anregungsmittel: चन्द्रचन्दनैरुल्बन्धुद्दीपनं मतम् 77, 1.

उद्दीप (von दीप् mit उद्) n. *Bdellium* (गुग्गुलु) VĀKASP. bei BHARATA zu AK. ÇKDR.

उद्दीश m. s. उद्दीश.

उद्दीष्ट (von दृष् mit उद्) 1) partic. s. u. दृष्. — 2) n. das Sichtbarwerden des Mondes ÇAT. Br. 2, 6, 2, 11. KĀTJ. Çr. 5, 11, 15.

उद्देश (von दिष् mit उद्) m. 1) *Hinweisung*, kurze Angabe: समासकथनमुद्देशः। यथा। शल्यमिति ॥ विस्तरवचनं निर्देशः। यथा। शरीरमागतु चेति ॥ Suçr. 2, 337, 16. अर्थमप्रतिपत्तौ नात्यन्तं स्वरसंस्कारोद्देशः Nir. 1, 15. यस्तस्य कथितः सर्वो गुणोद्देशस्तथा मम INDR. 4, 16. इत्येष ते प्रहोद्देशो मानुषाणां प्रकीर्तितः MBh. 3, 14513. एष तद्देशतः (in aller Kürze) प्रोक्तो विभूतेर्विस्तरो मया BHAG. 10, 40. MBh. 2, 483. तया ब्राह्मणात्यैकस्य भगवतः सूर्योद्देशेन (mit *Hinweisung auf den Sonnengott, dem Sonnengott zu Ehren*) तिला दातव्याः PĀNĀT. 119, 3. कुण्डलोद्देशात् (in *Betreff der Ohrringe*) तं च पप्रच्छ KATHĀS. 20, 210. एतद्देशात् Suçr. 4, 108, 21. ततो ऽत्र दीपोद्देशेन (mit *Hinweisung auf Lampen, als wenn es sich ums Anzünden von Lampen handelte*) दह्वाग्निं वासवेष्मनि KATHĀS. 10, 110. Bei den Philosophen: die Erwähnung eines Dinges bei seinem Namen MADHUS. in Ind. St. 1, 18, 3 v. u. COLEBR. Misc. Ess. 1, 264. Z. d. d. m. G. VII, 3 (MÜLLER: *Aufstellung*). — 2) *Anweisung, Verordnung*: ते समासाय

पन्थानं यथोक्तं वृषपर्वणा। अनुसन्नुय्योद्देशम् MBh. 3, 11556. R. 2, 99, 1. यस्य धर्मकृतोद्देशादयमन्ये च साधवः। चरन्ति वसुधां कृत्स्नाम् 4, 17, 12. कृतोद्देशः der eine Anweisung erhalten hat MBh. 3, 11526. 11531. — 3) *Localität, Platz, Gegend*: न कृद्गधः प्रदृश्यते। लङ्कायाः कश्चिद्देशः R. 5, 31, 5. 2, 80, 4. किंनराचरितोद्देशम् (पर्वतम्) 93, 10. PĀNĀT. 129, 19. 199, 2. ÇĀK. 32, 16. VIKR. 68, 7. वनोद्देशः Hip. 1, 16. R. 3, 19, 18. 50, 12. 13. 4, 26, 7. PĀNĀT. 68, 10. HIT. 121, 10. सागरोद्देशः R. 4, 39, 6. विचित्रवनोद्देशान्दक्षमानान्दर्शय सः 5, 30, 12. समोद्देशः N. 10, 18. बदयाम्मोद्देशः KATHĀS. 5, 139. क्रीडोद्देशः Spielplatz R. 2, 94, 12. रणोद्देशः 5, 36, 126. समरो० उद्देशज्ञाः कुवेरस्य नलिन्याः die Umgebung von MBh. 3, DRAUP. 8, 37. उद्देशज्ञाः कुवेरस्य नलिन्याः die Umgebung von MBh. 3, 11416. तस्य (des Sindhu) उद्देशेषु वाप्यस्ति मुञ्जवानंशुमानयि Suçr. 2, 169, 7. गलोद्देशः die Gegend des Nackens H. 1244. न कृता वृषयः कश्चित् बलोद्देशो (ein Sitz der Kraft) ऽपि वानरः R. 6, 33, 47. am Ende eines adj. comp. f. स्थाः (पृथिवी) ससागरवनोद्देशा MBh. 3, 1657. 11012 (p. 569). R. 5, 33, 35. ein Platz in der Höhe: उद्देशो गण्डकूपस्तु पर्वतस्याभिधीयते HĀR. 51.

उद्देशक (wie eben) 1) adj. *hinweisend, hinzeigend* TRIK. 3, 3, 11. — 2) m. bei den Mathem. Aufgabe COLEBR. Alg. 187.

उद्देश्य (wie eben) adj. *worauf man hindeutet, worauf man es abgesehen hat*: त्यज्यमानद्रव्य उद्देश्यविशेषो देवता मन्त्रस्तुत्या च SIDDH. K. zu P. 4, 2, 24. ANNAĀBH. in Z. d. d. m. G. VII, 307, N. 1.

उद्देहिक 1) m. N. pr. eines Volkes VARĀH. Bṛh. in Verz. d. B. H. 240 (14, 3 mit einfachem द्). — 2) f. *Termitte* HĀR. 110. Vgl. देहिका, उपदेहिका.

उद्दीप्त (von द्युत् mit उद्) 1) adj. *aufluchtend, strahlend*: कर्षरश्मिभिरुद्दीप्तं तस्यातःपुरमावभौ R. 1, 15, 19. — 2) m. *ausstrahlendes Licht, Glanz* H. 101. ग्रन्थैर्विद्युद्दीप्तप्रसूतैः Suçr. 1, 22, 17. त्रिभिर्नैत्रैः कृतोद्दीप्तं त्रिभिः सूर्यैर्विद्युतैः MBh. 13, 846. तस्य (रत्नस्य) कात्या मरुतुद्दीप्तो जातः Vet. 2, 11. bildl.: कुलोद्दीप्तकरी तव R. 1, 33, 21. *Leuchte, Ent-hüllung* Verz. d. B. H. No. 648. उद्दीप्तमयूख No. 1403.

उद्द्वर्ष (von दृ with उद्) 1) adj. *davonlaufend* VS. 22, 8. — 2) m. *Flucht* P. 3, 3, 49. AK. 2, 8, 2, 79. H. 803.

उद्धत 1) adj. s. u. कृन् mit उद्. — 2) m. *ein königlicher Ringer* TRIK. 3, 2, 17. Vgl. उत्तिक्त mit derselben Uebertragung.

उद्धतमनस्क (von उ०+मनस्) adj. *hochmüthig*; davon nom. ०स्काव n. *Hochmuth* ÇABDAR. im. ÇKDR.

उद्धति (von कृन् mit उद्) f. *Stoß*: निरुद्धति keinen Stoß erleidend (रथ) ÇĀK. 169, v. 1.

उद्धम (von धम् = ध्मा mit उद्) adj. Vop. 26, 34.

उद्धमचूडा (उद्धम, 2. sg. imperat. von ध्मा mit उद्, +चूडा) f. v. l. für उद्धरचूडा im gaṇa मयूरव्यंसकादि zu P. 2, 1, 72. — Vgl. विधमचूडा.

उद्धमविधमा (zwei imperat. von ध्मा zu einem comp. verbunden) f. gaṇa मयूरव्यंसकादि zu P. 2, 1, 72.

उद्धय (von धा, धयति mit उद्) adj. Vop. 26, 34.

उद्धर 1) adj. MBh. 3, 11188. — 2) m. *ein Rakshas* H. c. 37. — Wohl fehlerhaft für उद्धर.

उद्धरचूडा (उद्धर, 2. sg. imperat. von कृन् mit उद्, +चूडा) f. gaṇa मयूरव्यंसकादि zu P. 2, 1, 72.